

Aan:
de heer P.A. Zwiers

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 26 februari 2019

Ons kenmerk 9/5.2/2019000267

Behandeld door de heer K.F.J. Bertels (0592) 36 57 08

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over
stagning verduurzaming sportverenigingen

Geachte heer Zwiers,

In uw brief van 26 januari 2019 stelde u een aantal vragen over stagning verduurzaming sportverenigingen. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het stagneren van de verduurzaming van sportverenigingen?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening van PvdA Drenthe dat het huidige Rijksbeleid zorgt voor deze stagning?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Ziet u mogelijkheden om dit knelpunt bij de Ministers onder de aandacht te brengen?

Antwoord 3

Ja en dat hebben wij op 29 januari 2019 gedaan in een brief aan de minister voor Economische Zaken en Klimaat waarin wij naast het knelpunt ook ideeën hebben aangedragen. Inmiddels heeft de minister via een brief aan de Tweede Kamer laten weten, dat hij met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de netbeheerders onderzoekt welke oplossing passend is voor tijdig investeren in uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk en of de regelgeving daarvoor gewijzigd moet worden. Ook geeft hij aan om samen met de netbeheerders, decentrale overheden, ACM en andere betrokkenen te bezien welke overige maatregelen sneller dan via wijziging van wet- en regelgeving en de RES soelaas kunnen bieden. Zijn inspanningen en die van de netbeheerders zijn er dan ook op gericht dat iedereen kan worden aangesloten op het net.

Vraag 4

Ziet u andere provinciale mogelijkheden om sportverenigingen te helpen alsnog te kunnen verduurzamen? Zo ja, hoe?

Antwoord 4

Wij hebben aan SportDrenthe (in 2016) een subsidie verleend voor het driejarig project Drenthe Sport Duurzaam om sportverenigingen te ondersteunen in samenwerking met het Drents Energieloket en de Natuur- en Milieufederatie Drenthe. Verder vragen wij, zij om samenwerking te zoeken met de energiecoöperaties in de omgeving voor een gezamenlijke aanpak.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlagen:

1. Brief van minister Wiebes aan de Tweede Kamer
2. Brief van minister Wiebes aan Drenthe

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Elektriciteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 12 februari 2019

Betreft Beantwoording vijf sets vragen over tekort aan capaciteit op het
elektriciteitsnet voor het aansluiten van duurzaam opgewekte
elektriciteit

Ons kenmerk

DGKE-E / 19041231

Uw kenmerk

2019Z00123
2019Z00193
2019Z00511
2019Z00512
2019Z00765

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik u de beantwoording van de vragen van het lid Sienot (D66) over het bericht 'Plannen voor zonne-energie smelten als sneeuw voor de zon omdat het net volstroomt' (kenmerk 2019Z00123), van het lid Moorlag (PvdA) over de berichten 'Waarschuwing: geen nieuwe zonneparken, het net kan het niet aan' en 'Groot probleem: voetbalclub wil zonnepanelen maar krijgt deksel op neus' (kenmerk 2019Z00193), van het lid Moorlag (PvdA) over het tekort aan aansluitcapaciteit voor duurzame energie-initiatieven (kenmerk 2019Z00511), van het lid Van der Lee (GroenLinks) over het artikel 'Tekort aan stroomkabels voor grote hoeveelheid zonne-energie' (kenmerk 2019Z00512) en van de leden Agnes Mulder en Geurts over gevolgen van het gebrek aan netcapaciteit voor duurzame energieprojecten in Drenthe, Groningen en Overijssel (kenmerk 2019Z00765).

Eric Wiebes

Minister van Economische Zaken en Klimaat

2019Z00511

Vragen van het lid Moorlag (PvdA) over het tekort aan aansluitcapaciteit voor duurzame energie-initiatieven (ingezonden 16 januari 2019).

1

Heeft u kennisgenomen van het bericht in het Dagblad van het Noorden, waarin aandacht wordt besteed aan het tekort aan capaciteit voor zonneparken?

Antwoord

Ja.

2

Deelt u de opvatting dat het ongewenst is voor de energietransitie dat de ontwikkeling en aansluiting van duurzame energie-initiatieven stagneert door gebrek aan aansluitcapaciteit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nederland moet zijn energievoorziening verduurzamen en netbeheerders hebben de wettelijke taak om de toegenomen elektriciteitsproductie te faciliteren. Door het succes van de SDE+-regeling en de daling van de kostprijs van met name zonne-energieprojecten in de afgelopen jaren is de druk op de inpassing van projecten op het elektriciteitsnet in dunbevolkte gebieden een uitdaging geworden. Juist in deze dun bevolkte gebieden is het net vanwege weinig afname niet uitgelegd op grootschalige decentrale productie. Het verzwaren van het net kost daarom enige tijd. Dit kan de ontwikkeling en groei van energieopwekking belemmeren.

3

Ziet u mogelijkheden en bent u bereid zich in te spannen om de belemmeringen die aansluiting van duurzame energie-initiatieven in de weg staan weg te nemen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u, welke inspanningen bent u bereid te leveren en welke resultaten mogen daar wanneer van worden verwacht?

Antwoord

De inzet van mijn beleid is erop gericht dat iedereen aangesloten kan worden op het net. Investerings in het elektriciteitsnet moeten ook noodzakelijk en efficiënt zijn, wij betalen als burgers immers allemaal mee aan de elektriciteitsnetten. Het verzwaren van het net kost enige tijd; zo moet ruimte worden gevonden voor stations, is er tijd nodig om een goede inspraak van onder andere burgers te organiseren en moeten nieuwe kabels getrokken worden. Oplossingen liggen op twee vlakken: ten eerste het tijdig investeren en uitbreiden van het elektriciteitsnet en ten tweede een locatiecheck in de gebieden. In het ontwerp-Klimaatpakket zijn over beide zaken suggesties opgenomen. Ik onderzoek met ACM en de netbeheerders welke oplossing passend is voor tijdig investeren en of de regelgeving daarvoor gewijzigd moet worden.

Anderzijds krijgen de netbeheerders een adviserende rol bij het opstellen van de Regionale Energie Strategieën (RES). Daar wordt door middel van locatiechecks

ingezet op het zo slim mogelijk koppelen van decentrale productie en beschikbaarheid op het net.

Ik ben ook samen met de netbeheerders, decentrale overheden, ACM en andere betrokkenen aan het bezien welke overige maatregelen eerder dan via wijziging van wet- en regelgeving en de RES soelaas kunnen bieden.

Daarnaast is er reeds intensief overleg tussen RVO.nl en de netbeheerders over de impact van de subsidieverleningen vanuit de SDE+-verleningen.

4

Deelt u de opvatting dat – gegeven het feit dat huishoudens en kleine ondernemers onevenredig veel belastingen en opslagen bijdragen aan het vullen van de subsidiepotten voor duurzame energie - het ongewenst is dat het overgrote deel van de capaciteit wordt geclaimd en wordt toegekend aan grote commerciële ontwikkelaars van zonne- en windparken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De SDE+-regeling is een techniekneutrale subsidieregeling waarvan het beschikbare budget zo kosteneffectief mogelijk wordt verdeeld en bijdraagt aan maatschappelijke doelstellingen van hernieuwbare energie. Tussen het type aanvrager wordt geen onderscheid gemaakt. Daarnaast dient de discussie over de grondslag van de ODE, namelijk de huidige 50%-50% verdeling tussen burgers en bedrijven, los te worden gezien van een kosteneffectieve besteding van het beschikbare SDE+-budget. Recent heb ik in een brief aan uw Kamer een korte- en een langetermijnverkenning van de huidige lastenverdeling van de ODE aangekondigd, Kamerstuk 35004, nr. 18.

5

Deelt u de opvatting dat het gewenst is om eerst zo veel mogelijk daken en overruimtes nabij woningen en bedrijven voor zonnepanelen te benutten in plaats van agrarische grond? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

In het kabinetsperspectief NOVI (Kamerstuk 34682, nr. 6) heeft het kabinet aangegeven dat de voorkeur uitgaat naar zon op daken of zonneweides in landelijk gebied met lage landschappelijke, ecologische of landbouwkundige waarde. In dit licht wijs ik tevens op de aangenomen motie Dik-Faber (Kamerstuk 32813, nr. 204). Met deze motie wordt de regering opgeroepen primair onbenutte daken en terreinen zoveel mogelijk te benutten en landbouw en natuur zoveel mogelijk te ontzien en hiervoor een zonneladder op te stellen die als nationaal afwegingskader kan worden benut. In het kader van deze motie werkt het kabinet een aanpak uit waar ook de netbeheerders bij worden betrokken.

6

Bent u bereid, naar analogie van het principe 'groen voor grijs' dat wordt toegepast in het congestiemanagement van het elektriciteitsnetwerk, te bevorderen en te regelen dat kleinschalige zonne-energieprojecten van particulieren, waar dakoppervlakte en overruimtes nabij woningen en bedrijven worden benut, voorrang krijgen bij de aansluiting op het elektriciteitsnetwerk boven grootschalige initiatieven van commerciële ontwikkelaars die agrarische

grond benutten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en binnen welke termijn gaat u dit bevorderen en regelen?

Antwoord

Netbeheerders mogen nu geen onderscheid maken tussen aanvragers, zij mogen niet discrimineren, conform artikel 23, tweede lid, Elektriciteitswet 1998. Mijn inspanningen en die van de netbeheerders zijn er dan ook op gericht dat iedereen kan worden aangesloten op het net. Daarnaast zal het lastig zijn om maatschappelijke initiatieven waaraan in mediaberichten wordt gerefereerd te definiëren.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Elektriciteit

Ons kenmerk
DGKE-E / 19041231

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Drenthe
Postbus 122
9400 AC ASSEN

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Elektriciteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 12 februari 2019

Betreft Uw brief over 'aandacht voor problemen Drentse netcapaciteit'

Ons kenmerk

DGKE-E / 19041361

Uw kenmerk

5/5.13/201900254

Geacht College,

Allereerst mijn dankzegging voor uw brief de dato 29 januari 2019, kenmerk 5/5.13/201900254 over 'aandacht voor problemen Drentse netcapaciteit'.

Het Regeerakkoord zet ambitieuze doelen neer voor de energietransitie. Hiervoor is het onder andere nodig om de in Nederland opgewekte elektriciteit met spoed te verduurzamen. Met instemming verneem ik dat ook de provincie Drenthe hard werkt aan de realisatie van duurzaam opgewerkte elektriciteit en de energietransitie in brede zin.

Uw provincie loopt nu tegen de grenzen aan van de hoeveelheid duurzaam opgewerkte elektriciteit getransporteerd kan worden op het elektriciteitsnet van de verschillende netbeheerders. Deze problemen spelen nu vooral in de provincie Drenthe, maar kunnen ook elders in het land op gaan treden.

U benoemt een aantal issues in uw brief en draagt hiervoor ook een aantal oplossingen aan.

Allereerst geeft u aan dat u zich zorgen maakt over het draagvlak wanneer 'goedwillende initiatiefnemers hun breed gedragen plannen zien stranden'. Ik ben van mening dat wij alle mogelijke projecten nodig hebben om de energietransitie vorm te geven en onze elektriciteitsproductie te verduurzamen. Netbeheerders mogen echter geen onderscheid maken tussen aanvragers, conform artikel 23, tweede lid, Elektriciteitswet 1998. Mijn inspanningen en die van de netbeheerders zijn er dan ook op gericht dat alle projecten kunnen worden aangesloten op het net en dat de opgewekte elektriciteit getransporteerd kan worden over het net. Het streven is om zoveel mogelijk kleinschalige initiatieven op de midden- en laagspanningsnetten een plek te geven.

Als tweede noemt u de realisatietermijn van SDE+-beschikkingen. Het klopt dat voor alle grote zon-PV projecten (>1 MWp) in 2018 een realisatietermijn van 3 jaar geldt. Vanaf 2019 worden voor veld- en watersystemen een langere realisatietermijn gehanteerd, 4 in plaats van 3 jaar. Hierdoor hebben netbeheerders meer tijd om de benodigde aansluiting te realiseren. Voor zon-PV klein (<1 MWp) geldt een realisatietermijn van 1,5 jaar. Deze termijn is korter dan bij zon-PV groot omdat een vergunning niet vereist is en projecten in de regel

snel gerealiseerd kunnen worden. Momenteel is er reeds intensief overleg tussen RVO.nl en de netbeheerders om de precieze knelpunten en gevolgen daarvan voor de SDE+-beschikkingen in uw provincie in kaart te brengen. RVO.nl heeft de mogelijkheid om uitstel te geven van één jaar op de ingangsdatum van de subsidie. Per geval zal RVO.nl bezien of projecten hiervoor in aanmerking komen, bijvoorbeeld doordat de vertraging komt door factoren die buiten de invloedssfeer van de aanvrager liggen.

Als laatste noemt u een aantal technische oplossingen om op korte termijn tot aansluiting en transport te komen. Samen met alle betrokken partijen wil ik zoeken naar alle mogelijke creatieve oplossingen om zo snel mogelijk weer de benodigde ruimte op het elektriciteitsnet te hebben om de duurzame opgewekte elektriciteit te transporteren. U mag erop vertrouwen dat ik, samen met de netbeheerders tracht een passende weg te vinden om dit soort oplossingen mogelijk te maken, waar dit in het regelgevend kader nog niet mogelijk is.

Ik ben over deze problematiek in gesprek met verschillende partijen en ga ook graag met u het gesprek aan.

Op middellange termijn voorzie ik dat met de komst van de Regionale Energie Strategie een betere combinatie van aanbod van duurzaam opgewekte elektriciteit en netcapaciteit tot stand komt.

Een afschrift van deze brief doe ik toekomen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Hoogachtend,

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat

PvdA STATENFRACTIE DRENTH

Aan de voorzitter van Gedeputeerde Staten in de provincie Drenthe
Mevr. J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC ASSEN

2^e Exloërmond, 26 januari 2019

**Betreft: Schriftelijke vragen ex art 41 Reglement van Orde betreffende stagnering
verduurzaming sportverenigingen.**

Geachte voorzitter,

In de provincie Drenthe lopen we voorop als het gaat om het verduurzamen van accommodaties van sportverenigingen.

Veel buitensportverenigingen hebben de afgelopen jaren stappen gezet om te komen tot verduurzaming. Vanuit de provincie Drenthe hebben we dat gefaciliteerd vanuit het programma Drenthe Sport Duurzaam.

De PvdA ontvangt vanuit de sportwereld verontrustende signalen over de huidige randvoorwaarden om te investeren in verduurzaming. Natuurlijk spelen de afschaffing van de salderingsregeling en de beperkingen op het elektriciteitsnet een rol, waar we al eerder aandacht voor hebben gevraagd.

Maar met name de wijziging in de landelijke subsidie, van EDS naar BOSA (Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties) per 1 januari 2019, zorgt voor grote belemmeringen in de mogelijkheden om te verduurzamen.

Voor de meeste sportverenigingen geldt dat zij pas na investering subsidie aan kunnen vragen, waarbij vooraf onduidelijk is of deze subsidie wordt toegekend. Daardoor moeten verenigingen grote risico's nemen en grote bedragen voorfinancieren. Veel verenigingen kunnen en willen dit risico niet nemen.

Deze landelijke ontwikkelingen zorgen voor een uiterst ongewenste situatie. De Rijksoverheid belemmert daarmee het beleid van de provincie Drenthe, waar we juist stimuleren, enthousiasmeren en faciliteren.

De Statenfractie van de PvdA maakt zich hierover zorgen en zou graag zien dat belemmeringen voor verduurzaming van deze belangrijke maatschappelijke voorzieningen worden weggenomen.

De PvdA heeft over deze kwestie de volgende vragen:

1. Bent u op de hoogte van het stagneren van de verduurzaming van sportverenigingen?
2. Deelt u de mening van PvdA Drenthe dat het huidige Rijksbeleid zorgt voor deze stagnering?
3. Ziet u mogelijkheden om dit knelpunt bij de Ministers onder de aandacht te brengen?
4. Ziet u andere provinciale mogelijkheden om sportverenigingen te helpen alsnog te kunnen verduurzamen? Zo ja, hoe?

Namens de fractie van de PvdA,

Peter Zwiers